

บทที่ 1

บทนำ

1.1 บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการแข่งขันกันอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นธุรกิจบริการ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมไปจนถึงขนาดใหญ่ การดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะการแข่งขันที่รุนแรง และความผันผวนที่ไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ส่งผลให้ทุกองค์กรต้องมีการปรับตัวและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันทั่วถึงและมีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับองค์กรอีกทางหนึ่ง ในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินศักยภาพขององค์กรว่ามีการดำเนินการในด้านต่างๆ เป็นอย่างไร มีการพัฒนาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายขององค์กรหรือไม่ และมีทิศทางการดำเนินงานเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

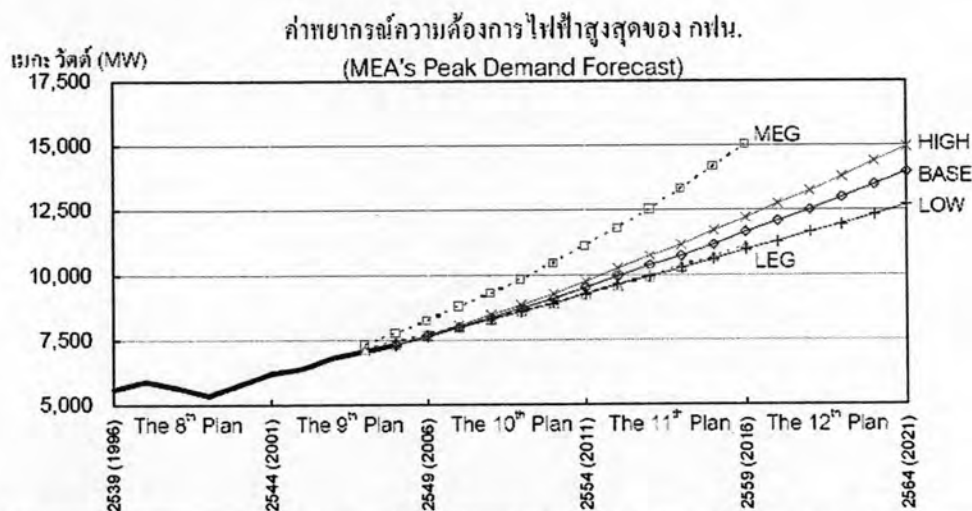
การบริหารจัดการในยุคปัจจุบันมักจะมีคำกล่าวที่ว่า “องค์กรที่ประสบความสำเร็จ มักจะเป็นองค์กรที่ทำการประเมินผลหรือวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) ของตนเองเป็นประจำ” ซึ่งการวัดผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ จะทำให้เรารู้ถึงสถานะขององค์กรในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร จะต้องแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาส่วนใดบ้าง เพื่อให้องค์กรอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน (วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2545) โดยปัจจุบันมีเครื่องมือและเทคนิคต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการดำเนินการประเมินองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น อาทิเช่น การเทียบเคียง (Benchmarking) การประเมินองค์กรแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) การกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators) เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์กรและผู้บริหารว่าเทคนิคใดที่เหมาะสมกับองค์กรของตนเองมากที่สุด

ในการประเมินองค์กร นอกจากทำการประเมินมุมมองด้านการเงินแล้ว ควรมีการประเมินมุมมองด้านอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย อาทิเช่น มุมมองด้านความพึงพอใจของลูกค้า มุมมองด้านการพัฒนากระบวนการภายใน เป็นต้น เนื่องจากการประเมินมุมมองด้านการเงินเพียงด้านเดียวนั้น ไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของการดำเนินงานขององค์กรได้ ดังนั้นเพื่อความสมดุลและความสัมพันธ์ในการดำเนินงาน และการประเมินอย่างครบถ้วนทุกกระบวนการ องค์กรควร

ทำการประเมินให้ครบทุกมุมมอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสามารถประเมินองค์กรและกำหนดแผนงาน แนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสม

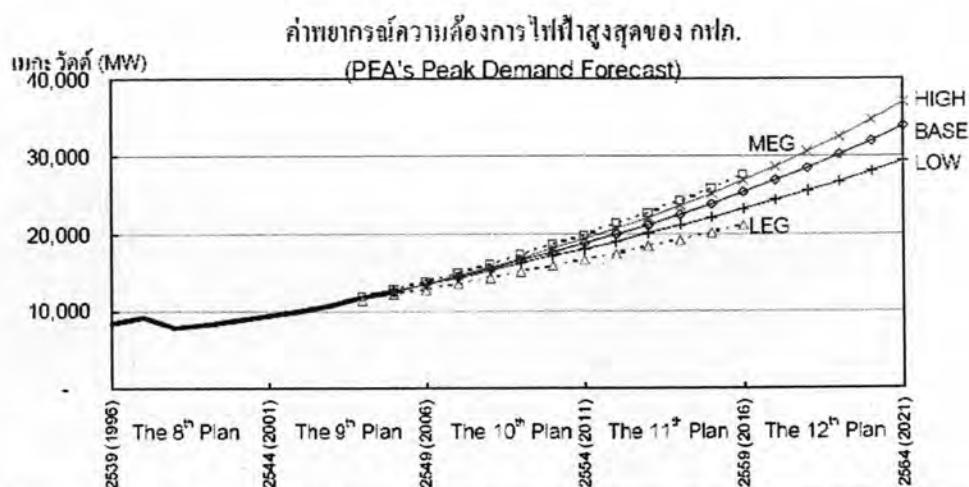
1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ไฟฟ้าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ และเป็นปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จากการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องได้ส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนและภาคธุรกิจมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจากการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า โดยอ้างอิงจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าแนวโน้มความต้องการไฟฟ้าของผู้ใช้ไฟฟ้ามีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังรูปที่ 1-1 และ 1-2

Case	The 10 th Plan			The 11 th Plan			The 12 th Plan		
	MW*	Annual Growth		MW*	Annual Growth		MW*	Annual Growth	
		MW	%		MW	%		MW	MW
Jan04_LEG	9,248	311	3.75	11,080	366	3.68			
Jan04_MEG	11,085	569	6.11	15,029	789	6.28			
Apr06_LOW	9,275	327	3.96	10,962	337	3.40	12,668	341	2.94
Apr06_BASE	9,532	375	4.48	11,643	422	4.08	13,954	462	3.69
Apr06_HIGH	9,769	420	4.95	12,216	489	4.57	14,950	547	4.12

รูปที่ 1-1 ค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของการไฟฟ้านครหลวง
(ที่มา รายงานการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า เมษายน 2549)

Case	The 10 th Plan			The 11 th Plan			The 12 th Plan		
	MW*	Annual Growth		MW*	Annual Growth		MW*	Annual Growth	
		MW	%		MW	%		MW	%
Jan04_LEG	16,580	765	5.38	21,113	907	4.95			
Jan04_MEG	19,803	1,224	7.57	27,561	1,552	6.83			
Apr06_LOW	18,030	920	6.07	23,208	1,036	5.18	29,508	1,260	4.92
Apr06_BASE	18,738	1,052	6.81	25,309	1,314	6.20	33,925	1,723	6.03
Apr06_HGH	19,348	1,168	7.45	26,929	1,516	6.84	37,031	2,020	6.58

รูปที่ 1-2 ค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
(ที่มา รายงานการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า เมษายน 2549)

ปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพของการบริการ เป็นสิ่งที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างความพึงพอใจสูงสุด โดยองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพของการบริการ คือ การกำหนดดัชนีที่ใช้ในการวัดความมีประสิทธิภาพและควมมีประสิทธิภาพในการให้บริการ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระดับของความสามารถในการให้บริการ ที่จะสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กรและความต้องการของลูกค้า เพื่อสร้างให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน และความพึงพอใจสูงสุดให้กับลูกค้า โดยตัวดัชนีวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีนั้น จะต้องมีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ และสามารถสะท้อนถึงการดำเนินงานที่แท้จริงได้ อีกทั้งจะต้องครอบคลุมในทุกๆ ด้าน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายการดำเนินงานขององค์กร

เนื่องจากกิจการจำหน่ายไฟฟ้าเป็นกิจการผูกขาดโดยการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ในขณะที่แนวโน้มความต้องการใช้ไฟฟ้ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี อีกทั้งดัชนีวัดผลการดำเนินงานที่มีการใช้งานอยู่นี้ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ดัชนีวัดผลการดำเนินงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอาจไม่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายการดำเนินงานขององค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้

ส่งผลให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ รวมถึงเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายมีดัชนีวัดผลการดำเนินงานด้านมาตรฐานคุณภาพการบริการที่มีความเหมาะสมกับการดำเนินงาน สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์และนโยบายการดำเนินงานขององค์กร เป็นประโยชน์ในการกำกับดูแลและเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างหลักประกันเพื่อให้ผู้ใช้ไฟฟ้า ได้รับมาตรฐานคุณภาพบริการตามเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าอีก ทางหนึ่ง งานวิจัยนี้จึงได้เริ่มขึ้นเพื่อทำการศึกษาและพัฒนาดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักโดย การประยุกต์ใช้กระบวนการโครงข่ายเชิงวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่ง KPIs ที่มีความเหมาะสม ในทางปฏิบัติและสะท้อนถึงการดำเนินงานที่แท้จริง สำหรับใช้ในการกำกับดูแลและประเมินผล การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและพัฒนาดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักให้มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ และสะท้อนถึงการดำเนินงานที่แท้จริง สำหรับใช้ในการกำกับดูแลและประเมินผลการดำเนินงาน ตามมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย รวมถึงการศึกษาและเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายให้มีความ ถูกต้องครบถ้วน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลมาตรฐาน คุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

- 1) มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าที่ทำการศึกษานี้ ได้แก่ มาตรฐานทางเทคนิค มาตรฐานคุณภาพการบริการทั่วไป และมาตรฐานการคุณภาพการบริการที่การไฟฟ้านับประกัน
- 2) งานวิจัยนี้เป็นเพียงการนำเสนอแนวความคิด ไม่ได้นำไปใช้ในการวัดผลการ ดำเนินงานจริง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

- 1) ศึกษาทฤษฎีและสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายที่ใช้ อยู่ในปัจจุบัน

- 3) ศึกษามาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าที่มีใช้อยู่ในต่างประเทศ
- 4) ทำการเทียบเคียงดัชนีวัดผลการดำเนินงานของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกับของต่างประเทศ
- 5) สอบถามความคิดเห็นเจ้าหน้าที่การไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบคุณภาพดัชนีวัดผลการดำเนินงานและจัดลำดับความสำคัญของดัชนีวัดผลการดำเนินงานเพื่อหาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก โดยใช้แบบสอบถาม
- 6) ประยุกต์ใช้เทคนิคกระบวนการโครงข่ายเชิงวิเคราะห์ (Analytical Network Process: ANP) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของดัชนีวัดผลการดำเนินงาน
- 7) สอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักที่ได้จากการวิเคราะห์และประมวลผล
- 8) จัดประชุมเพื่อนำเสนอดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักที่ผ่านการวิเคราะห์และได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิต่อผู้บริหารการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม
- 9) ทำการแก้ไขปรับปรุงตามความต้องการของผู้บริหาร และจัดทำนิยามของดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักแต่ละตัว
- 10) สรุปผลการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป
- 11) จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีระบบดัชนีวัดผลการดำเนินงานหลักที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมต่อการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย และสะท้อนถึงการดำเนินงานที่แท้จริง
- 2) มีระบบการจัดเก็บข้อมูลมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายให้มีความถูกต้องครบถ้วน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- 3) เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการตรวจประเมินองค์กร รวมถึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพบริการ
- 4) เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) นำไปสู่การสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และเพิ่มศักยภาพแก่องค์กร